

עלון סגל ההוראה תשע"ז

מס' 12 | סמסטר ב'

עריכה
טלי פריד, ניצה דורי

גרפיקה ועיצוב
מורן כהן

הוצאה לאור

כתובת המכללה: רח' הים התיכון 7, קרית שמואל, חיפה 2640007
מען למכתבים: ת.ד. 906, קרית שמואל, חיפה, 3100801
טלפון: 04-8780000, פקס: 04-8714445
Email: shaanan@shaanan.org

תוכן עניינים

לכו והתפרנסו זה מזה עמ' 4

דבר נשיא המכללה

הרהורים חינוכיים בעקבות התנא רבי יהושע עמ' 6

דבר תורה

סדנאות הכנה לסטודנטיות לקראת הסטאז' עמ' 8

מבט אל מסלול

"לזכור ולא לשכוח" - סדנאות להוראת שואה במסלול הגיל הרך עמ' 10

האם לבת שירות יש כבר זהות חינוכית? עמ' 12

ציון יום הפאי במכללת שאנן עמ' 15

שיתוף בעשייה ובשיח חינוכי פדגוגי

דרך מקורית להצגת המושג "חצי" עמ' 16

ללכת, בשביל ישראל עמ' 17

סיורים וכנסים

קיימות על שביל ישראל עמ' 19

כנס בנושא יהודי ספרד והמזרח בעידן של תמורות עמ' 21

טקס חלוקת תארים תשע"ז עמ' 23

עוד חוזר הפיוט עמ' 24

הכנס הבינלאומי השני לחדשנות בחינוך במכללת אוהלו עמ' 27

חשבון סופי עמ' 28

מפרי עטנו

מורה - מורא? עמ' 29

אלו ואלו דברי אלוהים חיים עמ' 30

השריקה עמ' 31

עלי ספר

חיות מחמד במשפחה עמ' 32

..... עמ' 33

מילת סיום

דבר נשיא המכללה

לכו והתפרנסו זה מזה
פרופ' יחיאל פריש

צוות יקר,

ידוע הדבר שאין אמת מוחלטת בעולם. האמת המוחלטת היא אשליה. אין גם שיטה אחת לבירור האמת. האמת מתבררת מתוך עיון והקשבה לשיטות שונות. הקשבה ולמידה מהזולת סוללות את הדרך להגיע לאמת (וגם אז לא בטוח שהגענו לאמת המוחלטת, אבל אולי לזווית רחבה יותר שלה).

אלו תכונות נדרשות מאיתנו כדי ללמוד באמת מהזולת? להגיע יחד עם הבריות סביבנו לאיזושהי אמת במקצוע בו אנו עוסקים או בכל פן לימודי אחר שלנו? ישנן שתי תכונות שחשוב לנו לאמץ.

התכונה הראשונה, היא הידיעה שיש לזולת מה לתת לנו, מה לתרום לנו. כל אחד. גדול כקטן. עשיר כעני. בעל תארים ואדם פשוט. רק כאשר נגיע לידיעה הזאת, נוכל להטות אוזן להקשיב. וכאשר נקשיב, נבין שיש לכל אחד משהו, ולו קטן, להעשיר אותנו.

וכאן אנו מגיעים לתכונה השנייה והיא - נדרשת מאיתנו ענווה. כאשר יש בנו ענווה, ממילא נהיה מוכנים להקשיב למה שיש לזולת לומר לנו ונדע להכיל אמירות שלו.

"אף הקטן שבקטנים", כותב הרב סולובייצ'יק, "ויהיה המטען הרוחני שלו מוגבל ביותר, ותהייה הידיעות שלו זעומות מאד - יש לו גם כוחות הנפש ומידות טובות ואוצרות של רגש אשר בהן הוא יכול להתחלק עם אחרים ולהשפיע עליהם".

(חמש דרשות, עמ' 46-47)

ועוד:

"מעשה שבאו שני גרדיים (אורגים) משער האשפות שבירושלים והעידו משום שמעיה ואבטליון ששלושת לוגין מים שאובין פוסלין את המקווה וקיימו חכמים את דבריהם. ולמה הוזכרו שם מקומותיהן ושם אומנותן והלא אין לך אומנות ירודה אלא גרדי ואין לך מקום בזוי בירושלים כשער האשפות, אלא מה אבות העולם לא עמדו על דבריהם במקום שמועה, על אחת כמה וכמה שלא יעמיד אדם על דברו במקום שמועה".

(תוספתא של עדיות א', ג)

ממעשה זה רואים לא רק את האפשרות של הפחותים שבישראל ללמד אף את החכמים, אלא גם את הענווה המיוחדת של חכמי ישראל ויכולתם ללמוד מכולם.

הסימן לחכמה אמיתית היא יכולת הלמידה התמידית כדברי בן זומא: "איזהו חכם, הלומד מכל אדם שנאמר "מכל מלמד" השכלתי" (תהילים קי"ט, צט).

הכינוי "תלמיד חכם" מורה על ההכרה שגם החכם הגדול ביותר מוכן להקשיב לאחרים, ללמוד ולקבל מהם.

ב"חמש דרשות" אומנם כותב הרב סולובייצ'יק ש"כל אדם הוא גם רב וגם תלמיד", אך נשאלת השאלה האם מדובר במצבים שונים שלעיתים האדם הוא רק ולעיתים הוא תלמיד? הוא שמדובר שבאותו זמן שהרב מלמד עליו להיות גם תלמיד? הרב קוק סובר שמורה, רב הוא גם תלמיד והוא לומד תוך כדי זה שהוא מלמד (עיין איה שבת ח"א, ב' קג).

בזכות ההקשבה לזולת הלימוד מתחדד הרבה יותר ואף תלמידים קטנים מחדדים את המורים הגדולים ביותר.

אמר רבי חנינא על כך: "הרבה למדתי מרבותי ומחברי יותר מרבותי, ומתלמידי יותר מכולן" (תענית ז', א).

רק מי שיכול לשמוע ולא רק להשמיע - מסוגל ללמוד וללמד. ההקשבה והלמידה מהזולת הן הסוללות את הדרך להגעת האמת, בכל נושא ונושא.

לכו והתפרנסו זה מזה:

אוהבכם ומוקירכם,
יחיאל

לרפואת אמי לאה בת חיה הי"ו

הרהורים חינוכיים בעקבות התנא רבי יהושע פרופ' ישראל רוזנסון

אגב אפיון תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי זכתה אמו של רבי יהושע למחמאה תמציתית: **"רבי יהושע - אשרי יולדתו"** (משנה, אבות ב', ח).

במעין פרשנות עקיפה להערכה זו, עולים דברי ר' דוסא בן הרכינס:

"ראה את ר' יהושע'
וקרא אליו 'את מי יורה דעה'.
לכור אני שהייתה אלו
חוכמת עריסות לזית הכנסת
זשז' שיתצקו אלני צצרי גורה"

(ירושלמי, יבמות פ"א ה"ד ג ע"א).

מדובר באמו יולדתו, אך במובן מסוים, ניתן לראותה גם כמחנכת, ולו מהטעם הפשוט והידוע שהחינוך היהודי הבסיסי מעמיד את 'תורת האם' ו'מוסר האב' (משלי ב', ח) בעמדה של רכיבים בסיסיים בחינוך שהוא טבעי וערכי כאחד (ונניח במסגרת זו לניסיון להגדירם).

אומנם, לא תורת האם המילולית מובאת כאן, אלא גילויי אחריותה לחשיפת עוללה - בנה לעולמו של

בית המדרש, ובכל זאת מהלך חינוכי מוצג לפנינו, הגם שהוא מצטייר כמעין מקרה קיצון.

מה טיבו?

לכאורה, פעולה טכנית היא זו, הבאת עריסה לבית הכנסת; דברי התורה המושמעים בבית המדרש הזה, לא מפי האם מושמעים, וספק גדול הוא גם אם הילד הרך מסוגל להגיע לאיזושהי הבנה שלהם.

הפסוק שעליו נשענת הדרשה שלר' דוסא בן הרכינס - "את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים" (ישעיהו כ"ח, ט), מדבר במצב של ינקות, יניקה, ולא בגיל של חינוך פורמלי ולו הנמוך ביותר (במקור הוא מובא בכלל בהקשר של זלזול בנביא).

ובכל זאת, אני נוטה לראות כאן מהלך חינוכי. עצם החשיפה השיטתית לבית המדרש, יש בה משום חינוך, ומה שיהיה בתחילה עבור העולל מלמול חסר פשר, יהפוך אט אט ובאופן טבעי והדרגתי לשפה שבה יביע את מחשבותיו והיגיו, שפה שבנסיבות המתוארות היא שפת בית המדרש, ולא פחות מכך, שפת האם.

בספרות חז"ל מופיע 'מעשה' שמקופל בו מדרש: "מעשה היה ביום סגריר ולא נכנסו חכמים לבית הועד, והיו שם תינוקות ואמרו: בואו ונעשה בית הועד שלא יבטל. אמרו: מה טעם כתיב מם מם, נון נון, צדי צדי, פה פה, כף כף, [...] וסימו אותן, ועמדו חכמים גדולים בישראל ויש אומרים רבי אליעזר ורבי יהושע ור' עקיבא..." (בראשית רבה, פרשה א', יא).

הנסיבות בסיפור דנן חשובות לא פחות מאשר הדיון המדרשי בסוגיית האותיות הסופיות המובנה בו ותוצאותיו. מדובר בסיטואציה שבה ילדים קטנים מכריזים על רצונם להיות גדולים; במונחים של היום, מדובר ב'משחק' שיש בו צד של חיקוי עולם הגדולים. אכן, המשחק הוא פן חשוב ביותר של הפעילות האנושית, במיוחד בגיל הילדות, החוצה את התרבויות כולן. נוכחות המשחק בין ילדים בספרות חז"ל נחקרה, אם כי למיטב ידיעתי, לא ניתנה תשומת לב מיוחדת לסיפור המובא כאן; אפשר שמן הטעם הפשוט שלא מדובר כאן במשחק נהוג, מצוי במציאות, אלא בסיטואציה של משחק, דפוס של משחק המועתק מן המציאות אל הספרות.

המזל שזו הקטנים
שומעים את הגדולים ומחקים אותם,
הופך למזל שזו הקטנים
מחזיקים את הגדולים.
הילדים ששיחקו יהיו לחכמים גדולים!

שיח פורה עמם, ולהודות בחוכמתם ובמוסריותם היתירה: "אמר רבי יהושע בן חנניה: מימי לא נצחני אדם חוץ מאשה תינוק ותינוקת..." (בבלי, עירובין נ"ג, עב), מה שמביאו למסקנה "אשריכם ישראל שכולכם חכמים גדולים אתם" (שם). והשני, בנסיבות העצובות של שביית ילדים אחרי החורבן: "מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לדרך גדול שברומי, אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים, יפה עיניים וטוב רואי וקוצתיו סדורות לו תלתלים..." רבי יהושע עורך לו מבחן מעניין, המבוסס על יכולתו ליצור דיאלוג למדני עם ילדים: "אמר: ימי נתן למשיסה יעקב וישראל לבזזים" (ישעיה מ"ב, כד), ענה אותו תינוק ואמר 'הלא ה' זו חטאנו לולא אבו בדרכיו הלך ולא שמעו בתורתו' (שם), אמר מובטחני בו שמורה הוראה בישראל..." (בבלי, גטין נ"ח, עא).

חינוך דתי משמעותי מבוסס על שילוב מסורתם החינוכית של חז"ל במערכות החינוכיות שלנו הניזונות ברגיל ממדעי החינוך לסוגיהם. המאמרים שבדברים שלעיל אוגדו סביב דמותו של רבי יהושע, יש בהם כמדומה כדי להציג תובנות חינוכיות שיכולות לתרום לשילוב מהסוג הזה.

התורה בבית המדרש, עובר למשחק בבית מדרש, וברבות הימים, המצב שבו הקטנים שומעים את הגדולים ומחקים את הגדולים, הופך למצב שבו הם מחליפים אותם. הילדים ששיחקו היו לחכמים גדולים.

יהושע העולל הפסיכי לכאורה בסיפור הראשון, הוא אחד המשתתפים באופן אקטיבי בסיפור השני, והיה לרבי יהושע התנא המפורסם.

ואולי יש למהלך זה שלב נוסף; רבי יהושע הבוגר, הספוג כולו בתרבות בית המדרש, יודע להקשיב לא רק לקולם של עמיתיו, אלא גם לקולם של ילדים. מסופר על כך בשני הקשרים שונים שנזכרים מבלי להרחיב. האחד קשור ביכולתו של רבי יהושע לנהל

ובאמת, בכוח המשחק הזה צמחה דרשה מעניינת ביותר המתייחסת לסוגיית האותיות הסופיות באלפבית, ובאופן כללי לכתיב ולמשמעותו, לעיצורים כמסמן ולמהות המסומן. יש צד של דמיון בין משחק לבין מדרש, והוא היצירתיות.

במשחק-מדרש הזה, החיקוי, שלכאורה הוא טכני, הופך ליצירתי. היצירתיות הזו מובילה למדרש חדש שהגדולים לא צפו אותו. וכל מי שחוזה שאלה בלתי-צפויה של ילד או פעולה מפתיעה במשחק חדש שלו יבין אל נכון את כוונתי.

דומה כי בחיבור שני הסיפורים הללו מתקבל ציר לינארי של התפתחות חינוכית המקבילה להתפתחות האנושית מינקות לילדות. התינוק ששמע את דברי

מבט אל מסלול

סדנאות הכנה לסטודנטיות לקראת הסטאז' בהובלת מפקחות, מדריכות ומובילות מחוז חיפה ד"ר אורנה שניידר

לאחר בחירת הכרזה, התחלקו הסטודנטיות וצוות ההנהגה של המחוז לצוותי דיון כדי לבחון לעומק את המסר של הכרזות ולנסות לחבר סיפור מאחורי הכרזה. בסיום שמעו הסטודנטיות את הסיפורים מהמציאות שהובילו את הסטאז'רים להכנת הכרזה. את המפגש חתמו המפקחות בדברי הסבר והנחיות לקראת הקליטה בסטאז' וכן הזמנה להגיע ליום ראיונות שיתקיים בע"ה בעוד כחודש במכללה.

הסטודנטיות ציינו את חשיבות המפגש עם המפקחות וצוות ההנהגה ואת תרומת השיח המשותף שסייע להן בהפחתת חרדות ומתחים לקראת שנת הסטאז'. בצוותים המשותפים למחוז ולמכללה, הועלו לדיון סוגיות משמעותיות עימם מתמודדים הסטאז'רים בשנתם הראשונה במערכת החינוך.

ביום רביעי, ב' ניסן (29.3.2017) התקיים לבנות שנה ג' במסלול גיל הרך, יום הכנה לסטאז' שהובילו מפקחות מחוז חיפה, הגב' אפרת אדרי והגב' אילנה איפרגן. בנוסף, היו שותפות גם צוות ההנהגה של הקדם-יסודי של החמ"ד במחוז חיפה, יועצת, מדריכות וכן מובילות גנים.

המפגש נפתח בעיון ושיח סביב טקסטים מהמקורות שמהם גובשה תפיסת התפקיד של מנהלת גן.

בהמשך, הציג צוות ההנהגה את ה"אני מאמין" החינוכי הרואה את מנהלת הגן כדמות חינוכית שאמורה לעבוד במסירות מתוך שליחות.

לסטודנטיות הוצגו מבחר כרזות שהכינו בעבר סטאז'רים והן התבקשו לבחור כרזה אחת ולנמק את בחירתן.

הכרזה:

להלן דוגמה לסיפור שחיברו הסטודנטיות וצוות ההנהגה בעקבות הכרזה Get App:

"סיימתי שלוש שנים לימודים, הגיעה שנת הסטאז',
התמלאתי ציפייה, שמחה והתלהבות ואז נוצר הקולאז'.
מיום ליום התחלתי להבין
שחייבים להכניס לגן את התכלין.
היום מתחיל והוא לא נגמר,
עוד לא התעוררתי וכבר מתכננת את המחר.
את מה שלא הספקתי, אף אחד לא יעשה במקומי,
היומן מלא וזה לא הגיוני.
בדיקת מיילים, מערכים, ילדים, שיחות הורים ומפגשים,
מחפשת כל העת עוד ועוד חידושים.
כי גננת היא: רופאה, פסיכולוגית ושחקנית
מנהלת חשבונות, סטנדאפיסטית ויח"צנית
אדריכלית, מעצבת וזמרת
גרפיקאית, מגשרת ושוטרת.
ואת כל אלו מתבלת בהמון חיוך ואהבה
ועלי גם לזכור את תפקידי בהמון גאוזה".

"לזכור ולא לשכוח" - סדנאות להוראת שואה במסלול הגיל הרך ד"ר אורנה שניידר

הצורך הלאומי "לזכור ולא לשכוח" לצד הבלבול הרב השורר בקרב אנשי החינוך בגיל הרך האם וכיצד לחשוף את ילדי הגן הרכים לסיפורי "השואה", הוביל אותנו לחשוב כיצד ניתן להכין את פרחי ההוראה להוראת הנושא המורכב בגן הילדים?

ביום השואה התקיימו סדנאות הוראת שואה בכל השנתונים של הגיל הרך ביוזמתה של ד"ר נורית רונן שרתמה לכך את צוות המדריכות הפדגוגיות המסורות. הכנת הסטודנטיות לסדנאות, החלה שבוע קודם כשהסטודנטיות התבקשו לצייר או לכתוב במשפט: **מהי שואה בעיניך?**

בנוסף, חולקו הסטודנטיות לקבוצות וכל קבוצה בחרה סיפור או דקלום בנושא השואה המותאם לילדי גן והתבקשו כהכנה לסדנה מראש, לקרא את היצירה ולהכין תקציר.

הטקס המכללתי בבוקר יום השואה, בו שמענו את סיפור ההישרדות אביה של ד"ר עדה גבל, ריגש את כל השומעים והיווה חוויה משמעותית עבור הסטודנטיות ששימשה בסיס לעבודה בסדנה.

הסדנה נפתחה בסרטון מרגש של הניצול בן ה-87 שזכה להצדעה של משטרת ישראל על פסי הרכבת של אושוויץ.

לאחר הסרטון התבקשו הסטודנטיות לחשוב האם היו משנות את הציורים שהכינו שיעור קודם בעקבות הצפייה בסרטון? בהמשך, כל קבוצה התבקשה לחשוב כיצד ילמדו את הנושא בגן דרך היצירה הספרותית שבחרו?

לכל סדנה הצטרפו שלוש סטודנטיות מהמסלול שהשתתפו במסע לפולין ועיבדו בעבר חומרים לילדי גן בהובלת זוהר ונורית. הבנות שיתפו את הסטודנטיות בפעילויות שהכינו וציינו במקביל גם את הקשיים שנתקלו עם ילדי הגן. הקשיים שתיארו פתחו דיון סוער בקרב הסטודנטיות, אם וכמה להרחיב?

אחת הסטודנטיות טענה כי חייבים לצמצם את המידע שגגנת תעביר לילדים לאור הטראומה שחווה בנה בעקבות מידע ששמע מהגגנת ביום השואה. לדבריה הילד חזר באותו יום מהגן והחל להקיא. מאז אותו יום, הילד מסרב ללכת למערכת החינוך ביום השואה ומסתגר בבית.

לצפייה בסרטון המרגש:

<https://www.youtube.com/watch?v=oH2dPwLFJlo>

כמה צריכים להרחיב על השואה
בגן הילדים

איך מציגים את נושא השואה
בגן הילדים

מהי שואה בעיניך

כיצד ניתן להכין
את פרחי ההוראה
להצדעה הנושא בגן

גאות מדגימה כיצד תלתה את סיר המרק מתחת לחצאית הארוכה

נורית סיימה את המפגש בסיפורה המרתק על השריקה של אמה שבזכותה הצליחה לאתר את אחיה בבית-החולים עם סיום המלחמה. נורית סיפרה על שלבי כתיבת הספר ועל הירתמותה של חברתנו לסגל ד"ר ענת עין-גדי וכן עזרתה של הסטודנטית חני, שחברו יחדיו כדי להפוך את הסיפור לספר ילדים.

הסטודנטיות ציינו את הייחודיות של יום זה בכך ששמעו על אירועי השואה מאנשים שהן מכירות באופן אישי, מה שהעצים את החיבור והחווייה שעברו ונתן בהן אומץ וכוחות ללמד את הנושא בגן הילדים.

הסטודנטית גאות סיפרה כיצד המחיצה בגן את הסיפור "סיר המרק" המתאר אם יהודייה שהחביאה סיר מרק בין רגליה כדי להביא אוכל לילדיה. גאות סיפרה כיצד פיתחה דיון עם הילדים על אפשרויות שונות להחבאת סיר המרק. כל הצעה נבדקה על-ידי גאות האם היא ברת-ביצוע עד שהגיעו לרעיון המסופר בסיפור.

"תמזג' מרק לסיר קטן, תחבאי' אותו מתחת לבגדים וכך לא יראו".
עשינו כמה ניסיונות. אמא ניסתה להחביא את הסיר מתחת לחולצה,
אך הוא בלט מאוד. לבסוף עלה במוחה רעיון.

היא חיברה לידיות הסיר שתי רצועות, אותן קשרה לתגורתה והסיר
נתלה בין רגליה. אמא קשרה חצאית ארוכה סביב מותניה כך שתסתיר
את הסיר מפני הגרמנים.

למחרת בבוקר אמא יצאה לעבודה וחיכתה להזדמנות המתאימה למזוג
קצת מהמרק של הגרמנים לסיר שלה. היא מילאה את כל הסיר במרק
וקשרה אותו בעזרת הרצועות לתגורתה סביב מותניה.

בסיום יום העבודה, אמא הייתה צריכה לעבור דרך השומרים הגרמנים.
למזלה השומרים לא גילו שהיא מחביאה בין רגליה סיר מרק וכך
הצליחה להביא לנו – נחמה, רחלי ופרלה בכל יום סיר מרק טעים.

סיר המרק, נחמה רהב

עיבוד ראשוני: ניצה טרבליסי ורויטל ביטון

עיבוד מחדש: גאות אביטבול

האם לבת שירות יש כבר זהות חינוכית? לימור לבקוביץ' לבאן

תכנית 'כנפי רוח' מחזור א' סוגרת שנה ראשונה ופותחת את סמסטר קיץ. מסלול ההכשרה של 'כנפי רוח' מכשיר את הסטודנטיות למנהיגות חברתית חינוכית אקטיביסטית. אחת מהנחות היסוד היא שעלינו לצמצם את הפער שבין הזהות האישית לזהות החינוכית שמתגבשת לה קמעה קמעה.

השבוע קיימנו מפגש סיכום שנה שבמהלכו כל סטודנטית העלתה 'היצג' שתיאר את התהליך שעברה בגיבוש הזהות האישית והחינוכית שלה.

"חינוך בדיון מדמה אצל

אצל א' יש את השורשים שלו, ואל א' מאופייין בחוץ שלו"

כל אחת הגיעה עם תפיסות ועמדות, חלקן חזקות וחלקן בשלבי עיצוב ומיצוב וביחד כיחבורת משימה התפתחנו כקבוצה חברתית וכפרטים בעלי עוצמה ומוטיבציה לחולל שינויים בנו, כמנהיגי חינוך, ואחר כך בשדה החינוכי. התהליכים מקבילים ומשלימים, סותרים ומצמיחים. בעיקר מותאמים לשלבי ההתפתחות האישית והסביבתית.

הבנות נתבקשו להעלות שאלה שמערערת ומהרהרת אודות התהליך ולנסות לדון בה במהלך ההיצג. מוזמנים לטעום מעט מן העוצמה.

התחלתי את השנה כעץ בעל ביטחון שבא לשנות, קיבלתי כאפה לחיים: עברתי מהחממה שלי לעיר. פתאום נחשפתי לאופי אנושי בשירות שלא פגשתי בחיים, בהתחלה השתמשו בדברים שלא רציתי לתת מעצמי, ונבלתי. לעומת זאת החניכות שלי בכפר הילדים רק לקחו ולקחו ממני ומהפירות שלי ונהניתי מזה. גיליתי שהמשפחה והשורשים שלי הם אלה שייגנו עלי ויתנו לי את הכוח לצמוח. הלימודים בימי ראשון, כבת שירות, נתנו לי שקט פנימי. אחרי שתי שבתות בכפר הילדים הייתי מגיעה צמאה לקבל כוח וכלים להתמודדות בשטח. בשיעור מנהיגות חינוכית זה היה הזמן בשבילי שלי בלבד! שם שיתפתי את סיפור חיי ומצאתי חברות אמת לחיים והרגשתי שקיבלתי כלים מקצועיים אישיים.

בלימודי החינוך המיוחד, גיליתי שהחניכים שלי כולם ילדים בסיכון או בהדרה, ולא מוגדרים ילדים עם בעיות פיסיות. כל מה שלמדתי בימי א' יכולתי ליישם כל שבוע בשטח. אני מרגישה שהייתה לי קפיצת הדרך לחיים, תודה ללימור שתמיד היית פה בשבילי ונתת לי את הכוח להמשיך.

(מ.כ. - מסלול חני"ם)

"גיליתי השנה שאני חוצה
להתלות בתוך קבוצה
ואני בתור עצמי!"

עשיתי שירות בגן חינוך מיוחד בהרצליה, ונורא רציתי לשמור על הילדים ועלי. וגיליתי שכששמרתי על רמה ודרישות גבוהות נתתי להם היה להם לאן לשאוף. שנזכה ללמוד מהלומדים! גם אם הם קטנים, ונשים לב לנקודות הטובות.

(ש.ט. - מסלול יסודי)

"לא משה שילד צריך זה
מבואר אחד שיאמין בו"

שינוי והשפעה מתחילים מבפנים בדברים קטנים לא משנים את הכל ואת כולם!

(א.א. - מסלול יסודי מתמטי)

”כיצד אני מנצחת לשלם את חיי השירות
עם החיים האקדמיים?”

”השנה דנתי בקשר שלי
מסוגלות אמנותית”

שיתפתי אתכן במצב בבית שלי, ועלי אני יכולה להגיד שהגעתי למצוינות בזכות רצון והשקעה, אני 'חרשנית'. ובשירות ראיתי שאני צריכה לגלות לתלמידים את המסוגלות שלהם ולגרום להם למוטיבציה.

רוב החניכים שלי הם עולים מהעדה האתיופית. וכל מה שלמדתי בימי ראשון יישמתי בשירות כל השבוע. ושיא ההתרגשות מבחינתי השנה: הייתי אקטיביסטית חברתית כמו שלימור לימדה אותנו. ארגנתי לתלמידיה שקידמתי אותה מבחינה לימודית השנה בכיתת חינוך מיוחד. מסיבת בת מצווה מפוארת. הרגשתי שהשפעתי גם לימודית גם חברתית. 'כנפי רוח' מבחינתי שווה למעצמה! קבוצה מעצימה! סוחפת אותנו להוסיף טוב לכל.

(ש.פ. - מסלול חני"ם)

השירות שלי די אינטנסיבי, אני בכפר ילדים. יום ראשון עבורי היה הזמן שלי לבטא את עצמי, שאני לא עושה בשביל אחרים, כמו בשירות, אלא להטעין את עצמי.

מאוד רציתי להמשיך שנה שניה ורציתי לדעת שגם הם רוצים, וקשה מאוד להגיע למצב שהם יגידו לך שהם רוצים וזה קרה, ואני ממש מתרגשת. כמורה אני ממש מצליחה להוציא את המורה שלי בשירות. ממש מרגישה כאחות שעוזרת לחניכים בשיעורי בית וממש מלמדת אותם ומשלימה להם חומר לימודי. זה לא היה פשוט לפספס יום בשירות, בהתחלה הרגשתי שהמדריכה שאיתי מתקדמת בקשר האישי עם החניכים ולי נוצרו חורים של ידע, עד שהגעתי לאיזון. בזכות העבודה היומיומית שלי עם החניכים.

חניך אמר לי: "את ממש כמו מורה בשבילי, בזכותך עליתי מ-20 ל-60".
כחברת קבוצת 'כנפי רוח', התחלתי את השנה בחורה סגורה רגשית, והייתי במצב מבלבל בהתחלה, לפעמים הראיתי קשיחות ולא ידעתי איך לתת חום אהבה כמוכן, ולאט לאט עם ה'דפדוף הפנימי' למדתי לשתף, והיום אני מבינה מה לימור אמרה לנו כל השנה שהתכונות האלה נדרשות למנהיג חינוכי ולכל מורה, יש לי סוג של סיפוק, גרם לי להצליח, הכל ממש משמים, והייתי רוצה לשפר לשנה הבאה את הגישה השלילית שיש לי לפעמים לדברים מסוימים.

(ש.ג. - מסלול חני"ם)

”עם היום העלת לא מוכן?”

שאלתי את עצמי האם אני באמת מאמינה בעצמי? והאם האמון בעצמי הוא זה שיביא אותי להצלחה ולדרך שלי? לא היה לי קל, עשיתי הרבה וויתורים בבחירה לשלב שירות ולימודים. אני בבית ספר יסודי עם ילדים מורכבים, לא פעם זורקים כסאות על מורים, לפעמים הרגשתי שיש 40 מפלצות קטנות בכיתה, אפילו פחדתי. לאט לאט גיליתי את הכוחות שבי וניסיתי לשנות את התפיסה שהצגתי בהתחלה ואת הגישה לילדים, בזה שהאמנתי בעצמי האמנתי בילדים והבנתי שכקבוצה ביחד עם מטרה משותפת עם וויתורים למען אותה מטרה אפשר להצליח בדרך ולהצלחה- אם רק נרצה!

(ש.ע. - מסלול יסודי)

"האם אני מדדיפה לעשות משהו אחד
בצורה טובה או לעשות הרבה ולא כל כך טוב?
הוכחתי לעצמי שהצלחתי גם וגם"

"האם קשר אישי
בהכרח מוביל הצלחה?"

השנה במקביל לשירות וללימודים ב'כנפי רוח' גם עשיתי פסיכומטרי, כי רציתי קורס מותאם ועם קשר אישי. גם בתיכון הייתה לי מורה למתמטיקה שהרגשתי וידעתי שהיא שם עבורי יותר מהמחנכת שלי ובזכותה הצלחתי! וכאן לימוד, את תמיד כאן עבורי! פחדתי שבלימודים האקדמיים אהיה אבודה וכששמעתי על 'כנפי רוח' שיש מנטורית אישית ממש שמחתי. תמיד שהתקשרתי אליך כשהרגשתי שאני נעלמת ובוכה ידעת לעודד ותמכת בי וגרמת לי להצליח.

הייתי רוצה לשפר לקראת שנה הבאה שאהיה פחות שבירה מול אנשים, יותר להאמין בעצמי. אני מסתכלת לאחור בגאווה. השנה בשירות אני עם ילדים בתפקוד נמוך, ילדים עם קשיים בתפקוד הפיסי, אני מצליחה לקדם אותם ויודעת מה מפריע לכל ילד לפי ההתנהגות ומבט העיניים זה מדהים מה שקשר אישי יכול לעשות. יש ילדים על הרצף האוטיסטי וצריך לתווך להם את השינויים ואני יודעת מה הצורך ויודעת להיות שם עבורם. השנה הרגשתי שאני יותר פתוחה והשיעור מנהיגות חינוכית עזר לי להתמודד עם האתגרים שלי. הוכחתי לעצמי שוב שקשר אישי מנבא הצלחה! לימוד את הדבק שלנו! עשיתי את זה!

(ש.ת. - מסלול חנ"מ)

כתלמידה מצוינת הציגו לי ללמוד יום בשבוע בשנה שעברה, אבל ברחתי אחרי יום אחד. בזכות 'כנפי רוח' הרגשתי חלק מהקבוצה ושזה עוזר לי ונותן לי אוויר לנשימה, כי הייתי נלחצת לפני המבחנים ובסוף מצליחה. למדתי ממנהיגות חינוכית לנהל נכון יותר את הזמן, ולהרגיע את עצמי שאני מסוגלת. גם בשירות עברתי שינוי ממקום שלא מצליחה לומר מילה מול התלמידים, למצב שבו אני מחזיקה כיתות שלמות לא שעה או שעתיים, ימים שלמים. ואפילו מלמדת אותם. אני רוצה להצליח!

(ל.ל. - מסלול עי"ס מתמטי)

"האם זה טוב להיות להיות רעים ורשע?"

לפני השירות הייתי אחרת. יתר נינוחה ומאמינה שכל העולם טוב. ולא האמנתי שיש מישהו שיכול לפגוע בזולת, הייתי נורא 'רוחניקית', מתרגשת משיעור תורה ובוכה משירים.

התחספסתי בשירות ובלימודים השנה. לעיתים עצרתי ושאלתי אותי האם השינוי שעברתי השנה הוא הורס או בונה? האם השינוי היה בהכרח טוב? אין לי עדיין תשובה! מאוד התפתחתי מבחינה רגשית, נפתחתי לקבוצה שלנו והרגשתי שהמפגשים נותנים לי כוח להתמודד, כך הצלחתי גם להגדיל את רפרטואר הרגשות אצל החניכות שלי בכפר הילדים. גיליתי שלמילים יש כוח!

(ר.פ. מסלול גילה"ר)

שיתוף בעשייה ובשיח חינוכי פדגוגי

ציון יום הפאי בעולם, בישראל ואצלנו במכללת שאנן ד"ר קרני שיר

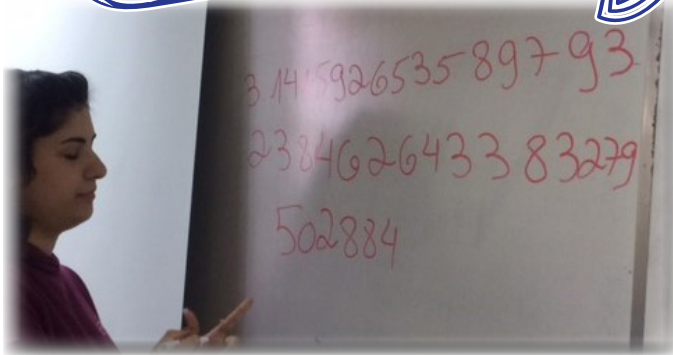
פאי π הינו מספר המבטא את היחס הקבוע בין הקף המעגל לקוטרו. כלומר, היחס בין היקף המעגל לקוטר שלו אינו תלוי בגודלו של המעגל ויהיה שווה תמיד בדיוק לאותו מספר - מספר זה נקרא פאי π . האות היוונית π נבחרה לייצג את היחס הקבוע הזה כי היא האות הראשונה של המילה היוונית "פריפריה" שמשמעה מעגל.

מכיוון שפאי π הינו מספר אי-רציונלי, כלומר מספר אשר לא ניתן לרישום כמנה של שני מספרים שלמים, לא ניתן לרשום אותו כשבר עשרוני סופי או מחזורי. עשרים הספרות הראשונות אחרי הנקודה של הייצוג העשרוני של פאי הינן 3.1415926535 89793 23846, אך לרוב משתמשים בקירוב 3.14 לחישובים שונים אליהם נדרשים.

לפי שיטת כתיבת התאריכים האמריקנית, שבה נרשם ראשית החודש ולאחר מכן היום בשנה, ה-14 למרץ יכתב באופן הבא 3.14. מסיבה זו יום הפאי מצוין במחלקות למתמטיקה באוניברסיטאות ובמכללות שונות ברחבי העולם ב-14 למרץ. יום זה הינו גם יום הולדתו של אלברט איינשטיין ואצלנו בארץ הוא מוגדר כ"יום המדע". ביום זה נערכים בכנסת ובבית הנשיא דיונים הקשורים לקידום המדע בישראל, ומוכרזים הזוכים בתחרות המדענים הצעירים. היחס הקבוע בין הקף המעגל לקוטרו היה ידוע כבר מתקופות קדומות. הוא חושב בדיוק של ספרה אחת אחרי הנקודה כבר בתקופת בבל ומצרים הקדומה, ואפילו הוזכר בתנ"ך בתיאור בניית הים (כיור המים) במקדש שלמה. ארכימדס חישב אותו בדיוק של שתי ספרות אחרי הנקודה במאה ה-3 לפני הספירה על-ידי כך שידע כי היקפו של המעגל גדול מהיקף של מצולע החסום בו, אך קטן מהיקפו של מצולע החוסם אותו.

אחד הדברים הנהוגים ביום זה, מעבר לאכילת פאי, משחק פינאטה ושתיית פינה-קולדה, הינו ניסיון שינון כמה שיותר ספרות אחרי הנקודה של המספר פאי. בתיכון בליך ברמת גן עורכים כל שנה תחרות בין התלמידים לראות מי זוכר הכי הרבה ספרות אחרי הנקודה של המספר פאי. ביום הפאי האחרון, ענבל הכט, תלמידת יא'8 בתיכון בליך שברה את השיא הקודם של התיכון כאשר זכרה 1051 ספרות אחרי הנקודה של המספר פאי.

גם בנות שנה א' במסלול מתמטיקה לביה"ס היסודי אצלנו במכללה הפתיעו וניסו את כוחן ברישום כמה שיותר ספרות אחרי הנקודה של המספר פאי. בנוסף, במסגרת שיעורי המתמטיקה שנערכו באותו יום למדנו דברים חדשים ומיוחדים על המספר פאי, והשימוש שנעשה כיום בספרות שלו לבדיקת מחשבי על. אין ספק שהיה יפה ומעניין.

מקורות:

הספרות של פאי. מתמטיקה ללא הפסקה - הבזקי חדשות
מתמטיות לחטיבה העליונה. קשר חם. הטכניון.

דרך מקורית להצגת המושג "חצי" ד"ר ענבל קולושי מינסקר

דקלום - מושג החצי, ירדן אטיאס

השיר שלפניכם אותו כתבה הסטודנטית ירדן אטיאס, שנה ג', מסלול הגיל הרך הוקרא בקורס קשיים בהתפתחות הידע המתמטי בגיל הרך, ב'. כל זוג סטודנטיות נדרש להציג מיומנות מתמטית הנרכשת בגיל הרך, בהתאם לתכנית הלימודים במתמטיקה בגן הילדים ולהתפתחות הידע המתמטי על-פי התיאוריה.

ירדן אטיאס ובת חן טויטו הציגו בפני הכיתה את המושג חצי.

חשוב לי לציין לשבח את כל הסטודנטיות בקורס. הן לקחו משימה זו ברצינות רבה, וכל הצגה בכיתה הייתה מקצועית, מעניינת, מעשירה וחוויתית.

"זה לא הוגן... כי אם נתחלק אז רן יקבל את החצי הגדול,

ולי בכלל לא יישאר מה לאכול".

סבתא חייכה, והסבירה להדר,

חצי וחצי - הם פשוט אותו הדבר.

כששני החלקים שווים בגודל או בכמות;

"שווה בשווה" כך זה מוכר,

אך גם "חצי וחצי" אפשר אז לומר.

ומיד הסכמנו הדר ואני,

שהפתרון של סבתא פשוט גאוני.

חצינו את הסופגנייה, והתחלקנו שווה בשווה,

חצי לי וחצי להדר,

ועניין הסופגנייה סוף-סוף נפתר!

וכשהגיע חג הפסח, ושוב, רצינו את אותה המצה,

זכרנו את סבתא ואת אותה העצה.

הבטנו אחד בשנייה, ואמרנו יחד בלי בעיה:

"חצי-חצי", "שווה בשווה",

ושמחנו כל-כך, כי כבר אין פה בכלל שאלה,

למדנו להסתכל על "חצי הכוס המלאה".

שלום ילדים, שמי הוא רן,

בדרך כלל אני מאוד וותרן.

אבל פעם אחת בחג החנוכה,

כשקיבלתי מסבתי סופגנייה מתוקה,

אחותי הקטנה החלה לצעוק,

"אני רוצה את הסופגנייה, הזו, אחי המתוק"

ענית: "את העניין הזה אצטרך לבדוק".

חשבתי לעצמי - להמשיך להתווכח או אולי לוותר?

או שפשוט אתייעץ עם סבתא והעניין חיש יפתר.

קראתי לסבתי וביקשתי עצה,

איך אוכל לגרום גם לאחותי להיות מרוצה?

סבתא הקשיבה ולבסוף שאלה:

"נותרה רק סופגנייה אחת ושניכם אותה רוצים לאכול?"

"כן", אני ואחותי ענינו בקול!

"אז מה דעתכם את הסופגנייה לחלוק?

כמוכן, שכולנו ביחד נבדוק,

שכל אחד יקבל בדיוק חצי סופגנייה,

וכך למעשה תיפתר הבעיה".

"סבתא, אני חושב שזה רעיון נהדר,

אך בואי נשאל מה חושבת הדר?"

ללכת, בשביל ישראל ירדן אטיאס, סטודנטית גיל הרך, שנה ג'

מסע בן שלושה ימים הגיע לקיצו, אך החוויות שצברנו יחדיו ימשיכו ללוות אותנו עוד ימים רבים. סיפורנו התחיל לפני כשלושה חודשים, כשביום לימודים רגיל נחשפנו אל רעיונו של גיל חדש, ראש תכנית "אקדמיה-כיתה", שהציע שנצא יחדיו; גברים ונשים, יהודים וערבים, דתיים וחילוניים למסע משותף בשביל ישראל. התכנסנו למפגש מקדים שבו הכרנו את התכנית, שוחחנו עם המובילים ותיאמנו ציפיות.

לאחר הציפייה וההתרגשות הרבה - הגיע היום המיוחל, שבו תכננו להתחיל את הצעידה בשביל ישראל, אך מזג-האוויר תכן אחרת, ולכן בעקבות גשמי ברכה מרובים שונתה התכנית ונסענו לכפר "נירים", כפר שבו לומדים ומתגוררים נערים ונערות בסיכון.

התפעלנו כשפגשנו את מנהל הכפר, את הצוות, את המבנה ואת הנערים, ובעיקר כשנחשפנו אל כללי וחוקי הכפר, שכל מטרתם היא לשמור על הנערים הללו, לנתב את דרכם ולהניף אותם מעלה. לאחר מכן התכנסנו באולם הכפר, ושם ביצענו משימות גיבוש, הכרנו האחד את השני ונהנינו יחד מארוחת ערב, שאת חלק ממזכריה ליקטנו בעצמנו.

היום השני התחיל באזור יגור והסתיים ביישוב עדי, אלו היו עשרה קילומטרים של עליות ומורדות, קשיים וחוויות, שבסופן חיכה לנו באולם היישוב נשיא המכללה, פרופ' יחיאל פריש, בידיים מלאות ובחיוך גאה, והוסיף לנו הרבה מרץ ושמחה.

לאחר מכן, השתתפנו בפעילות מרתקת שבה למדנו להדליק אש מגפרור אחד, וכן לגלף וליצור בעצמנו כפיות, העשויות מעץ, פעילות שקידמה את אחת ממטרותיו הנעלות של המסע, המסתכמת במילה "קיימות", וטומנת בתוכה, בין היתר, את היכולת לשמור על הסביבה על-ידי מחזור, הפחתת השימוש בכלים חד פעמיים ועוד.

בתום הפעילות עמלנו יחד ואכלנו ארוחת ערב מהצמחים שליקטנו בדרך.

את היום השלישי והאחרון פתחנו באזור הרדוף, צעדנו ביחד שבעה קילומטרים, ומעבר לכל השרירים התפוסים שהרגשנו בגוף, כבר יכולנו להרגיש את החברות שנרקמה בינינו ואת ההתרגשות לקראת סיום התהליך. וכך בין עצי החורש הרבים, השדה הפורח ובעלי החיים השונים ששהו סביבנו, ישבנו במעגל אחד גדול - נשים וגברים, יהודים, מוסלמים ודרוזים, דתיים וחילוניים, וסיכמנו את חוויות המסע, את הלקחים ואת רגעי השיא, וכשכולנו ישבנו שם והיינו כאחד גילינו שללא ספק "טובים השניים".

לסיכום, שביל ישראל היה שביל פיזי ולעיתים לא קל, אך מעבר לכך הוא היה שביל שגשר וחבר בין בני האדם, ללא קשר לדת, לגזע או למין - כולנו צעדנו יחד באותם השבילים. זו הייתה הזדמנות ללמוד, לחוות ולהתנסות, זו הייתה למידה שבה רכשנו כלים, ערכים ועוד. ואחרי כל התיאור המופלא, אין זה פלא שהתרגשנו כל כך בשלב הפרידה.

ארץ ישראל שלנו, הלכנו פיזית בשביליך, אך בעיקר הלכנו בשבילך, למענך, למען האחדות והשלום שישכנו בינינו כשאנחנו נמצאים כולנו כאן "בביתך". שביל ישראל, בדומה לתורתנו היקרה, התגלה כשביל שדרכו דרכי נעם, וכל נתיבותיו שלום!

תודות גדולות לכל העוסקים במלאכה:

לפרופ' יחיאל פריש, נשיא המכללה, שדאג, תמך והמתיק לכולנו את הדרך! לגיל חדש, הוגה הרעיון, על הניסיון המוצלח לחבר ולגשר בין אנשים שונים ולהרבות שלום ואהבה. לעופר אבל, מדריך הטיולים, שהרחיב את הידע האישי שלנו בכל הנוגע לטבע ולקיימות בשמחה ובנעימות. לסלי פריד, סגנית ראש המכללה, על הליווי והתמיכה לאורך כל הדרך, ועל ההעצמה, העצות והשיחות האישיות שערכה עמנו. ולזוהר גדסי, המד"פית היקרה של פרוייקט "אקדמיה-גן", שמעבר לעידוד ולדאגה לכל פרט ופרט בדרך, פתחה גם את ליבה ואת ביתה, ואירחה את כולנו יחד באהבה גדולה.

קיימות על שביל ישראל גיל חדש וחגית מישקין, מהמטה הארצי של אקדמיה-כיתה

שבוע לפני המסע נדמה היה שמזג האוויר הולך להיות שמשי עם טמפרטורות ממוצעות לעונה. ככל שהתקרב יום היציאה לשביל ישראל, התקדירו התחזיות והתעכו העננים אי שם מעל אגן הים התיכון, בואכה כפר חסידים ונחל ציפורי.

אין בעיה להוציא קבוצה מנוסה להליכה בגשם שוטף בחורף הישראלי, כל עוד מציידים את חבריה בחליפות סערה ובבגדים להחלפה. אך הוצאה של 20 סטודנטים של "אקדמיה-כיתה" מחמישה מוסדות מכשירים באזור חיפה ("המכללה האקדמית לחינוך אורנים", "האקדמית גורדון", "המכללה האקדמית הערבית לחינוך חיפה", "הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל" ו"המכללה האקדמית הדתית לחינוך שאנן") בסערה הצפויה, נדמה היה כמהלך שדינו לסתום את הגולל על המסע כולו.

24 שעות לפני מועד היציאה עוד קיוונו לנס, אך ככל שנקפו השעות, התחוור לנו שיש צורך בשינוי תכניות.

בהברקה של הרגע האחרון החלטנו לא לוותר על יום רביעי שהיה אמור להיות גשום וסוער, והחלטנו להעתיק את מרכז הפעילות של היום הראשון למסע לכפר הנוער "נירים" שמיועד לנוער בסיכון בקצה הרצף.

ההתחלה לא הבטיחה טובות. גשם זלעפות קידם את פנינו בתחנת לב המפרץ, מקום המפגש, ואפילו צעדה קצרה לאוטובוס הפכה אותנו לעיסה רטובה של ייאוש קודר.

אחרי שעה של נסיעה באוטובוס הגענו לכפר הנוער "נירים". להפתעתנו יצאה השמש והעננים התפזרו, והכפר כולו הואר באור יקרות של אחר הצהריים שאחרי הגשם.

המפגש עם אביאל וטניה, חניכים בכפר שלומדים בכיתה י"א, הפך את האלתור לחוויה חינוכית של ממש. זכינו לשמוע באופן בלתי אמצעי על הרקע ממנו באים הילדים, ועל הכלים הלא שגרתיים המופעלים בכפר על מנת להבטיח את חזרתם של אלו למסלול חיים נורמטיבי.

ילד שבורח מהכפר למשל, יכול לחזור אליו רק אחרי תהליך עיבוד ורפלקציה שהוא עושה מהבית, כשבשיאו הוא צועד רגלית (בליווי מדריך או ש"ש) מהבית ועד לכפר (מסע שיכול להמשך ימים רבים). הילדים בכפר יוצאים לכ-50 ימי שטח בשנה, ובעשר בלילה זכינו לפגוש קבוצה של 7 נערות בקצה-קצה הרצף (מסגרת פנימית בתוך "נירים" בשם "שירת הים"), שחזרו משלושה ימים קפואים במדבר.

בבוקר נפגשנו עם יוסי, מנהל בית הספר, ושמענו ממנו על התפיסה החינוכית הייחודית של בית הספר אותו הוא מנהל. עבור סטודנטים רבים, הביקור בכפר היה אחד משיאי המסע.

בלילה בישלנו רוטב חוביזות לאורז, והכנו פיתות על הסדג'. למחרת יצאנו במזג אוויר מושלם למסלול שלקח אותנו מאזור כפר חסידים ועד מצפה עדי על בסיס שביל ישראל.

צעדנו ביחד, יהודים, דרוזים ומוסלמים, דתיים וחילונים, על פני משטח ירוק המנוקד בפריחה מרהיבה. בזכות עופר אגל המדריך גילינו שאפשר לאכול את הפרחים של כליל החורש ושל עירית גדולה, אפשר לגלגל אורז בעלי רקפת או לגלגל סרפד טרי לטובת מנת ברזל גדושה. ניסינו להתנתק מהמסכים ומהרשת, ולהתחבר לטבע, לאדמה, וליופי הנשגב הנשקף מכל פינה.

קיימות איננה רק התחשבות במשאבים המתכלים של כדור הארץ. קיימות היא בראש ובראשונה כבוד לזולת, יהיה זה בעל חיים, אדם או צמח. במסע למדנו להכיר זה את זה, שוחחנו על חינוך ואיך הוא מתבצע הלכה למעשה בבוקעתא ברמת הגולן, בכפר מנדא בגליל או בקיבוץ לביא בסמוך לצומת גולני.

המכשירים בארץ, נועדה להפגיש את הסטודנטים עם פלאי הארץ, לאפשר להם לחוות קיימות דרך הרגליים והלב ולא רק דרך הראש. אם נצליח לגרום להם להעביר את זה הלאה לסביבתם הקרובה, יש סיכוי שבצעדים קטנים נצליח לחולל שינוי.

התכנית היא בשיתוף המשרד להגנת הסביבה, ומבוססת על סטודנטים ואנשי צוות ב"אקדמיה-כיתה" שבחרים להצטרף למסע בין שלושה ימים. בימים הקרובים נסיים את תהליך עיבוד המשוב, ונוציא מסמך סיכום מסודר.

תודה לטלי פריד ולזהר גדסי ממכללת שאנן שהצטרפו אלינו לכל ימי הטיול, ובהתנהלותן עם הסטודנטיות שלהן הדגמו איך קשר משמעותי עם סגל אקדמי יכול לחרוג מחדר הכיתה. את הלילה בו בילו הסטודנטיות בביתה של המדריכה הפדגוגית שלהן, הן לא תשכחנה לעולם.

תודה לעופר שהפך את השביל למסע של למידה והתחברות לנושא הקיימות, לחני פלג שמסייעת לנו להפוך את החלום למציאות, לנח ואייל שמאמינים ביציאה מהמוכר והשגור, ולמכון מופ"ת שבחזונו פותח עבורנו דלתות וחסמים.

**בברכה,
חגית וגיל**

הבישול המשותף, ההליכה המאתגרת, השרירים התפוסים בבוקר, השיחות שגלשו לאישי ולאנטימי, הפכו את המסע לתנועה פנימה, אל הלירי, הבינאישי, העל-מקומי.

בכפרים הערביים ובפזורה הבדואית קיימים עדיין שרידים להיכרות הקרובה עם האדמה וברכותיה. הסבתות הזקנות שיוצאות לאחר הגשם ללקט עלים לטובת צרכי מרפא ומזון, הן זן נדיר שאינו מצליח לרוב להעביר הלאה את הכישרון והאומנות לדורות הבאים. חמור מכך, נכדיהן כמעט ואינם יוצאים למסלולים ארוכים בשבילי הארץ, ואותו חיבור קמאי לאדמה נדמה ונמצא בסכנת הכחדה.

ביום חמישי בערב הפתיע אותנו פרופ' יחיאל פריש, נשיא מכללת שאנן, והצטרף אלינו לערב בו גילפנו כפות מעץ והדלקנו אש בעזרת אבן צור ופוחתן קופסאות (גם אני לא ידעתי שזה אפשרי). אחרי ששבענו ממרק סרפדים, הפכה החבורה המאתגרת תנועה (בגלל השרירים התפוסים) לערב רב של שיחות חולין שנמשכו אל תוך הלילה הבהיר והקר.

התכנית "קיימות על שביל ישראל", שעתידיה להתרחב בשנה הבאה ולכלול את כל המוסדות

"התכנית נועדה
להפגיש סטודנטים
עם פלאי הארץ
ולאפשר להם
לחוות קיימות
דרך הרגליים והלב
לא רק דרך הראש.
אם נצליח לגרום
להם להעביר את זה
הלאה לסביבתם
הקרובה, יש
סיכוי שבצעדים
קטנים נצליח
לחולל שינוי."

כנס בנושא יהודי ספרד והמזרח בעידן של תמורות ד"ר יצחק ציטרין

בכנס שנערך בכ"ח באדר, 26.3.2017, השתתפו המרצים הבאים:

ד"ר יואל מרציאנו

על יהודי ארצות המזרח - מרחבים גיאוגרפיים ותרבותיים
מרצה במכללת שאנן ומשמש כסגן ראש מכון בן-צבי לחקר קהילת ישראל
במזרח. חוקר בתחום ההיסטוריה החברתית והאינטלקטואלית של היהודים
בימי הביניים.

הרצאתו עסקה בשאלות טרמינולוגיות של המחקר על קהילות ישראל
במזרח. ההרצאה הציעה דרכים שונות לנתח את המרחבים התרבותיים
והלשוניים שבהם התקיימו הקהילות. לעניין זה ישנה משמעות רבה להיבטים
דידקטיים בהוראת ההיסטוריה על קהילות ישראל במזרח ובדרך להנגשת
הנושא זה מבחינה חינוכית והוראתית.

ד"ר יצחק ציטרין

על יהדות סלוניקי - לדמותה של קהילה: מודרנה, לאומיות ועלייה
לארץ-ישראל

ראש החוג להיסטוריה במכללת שאנן. פרסם עשרות מאמרים ושני
ספרים. תחום מחקריו: בהיסטוריה של ארץ-ישראל, בשואה ובחינוך.
הרצאתו עסקה בדפוס-ההתנהלות של ההנהגה הציונית ביחס לקהילת
יהודי-סלוניקי שלקתה בחוסר-הבנה לעוצמת-הסכנה, שריחפה על
עצם קיומה של הקהילה. כמו-כן אופייה המסורתי-מזרחי של הקהילה
עמד לרועץ: האליטה השלטת בתנועה הציונית והיישובית זלזלה
ב'מזרחיים' וסברה, שהסלוניקאים אינם 'החומר האנושי' המובחר -
מבחינת מחויבותם האידיאולוגית והחלוצית לרעיון הציוני, שלפיו יבנה
היישוב הלאומי בארץ. גם המאבק הפוליטי הפנים-ציוני היה בעוכרי
הסלוניקאים - עניין, שהשתקף היטב בחלוקת היתרי העלייה, שקיפחו
את הסלוניקאים, מפני שחולקו על-פי מפתח מפלגתי, שהעדיף את
יהודי גרמניה.

גב' מרינה שומונוב

חוקרת קהילת יהודי בוכרה, בשנים האחרונות מרכזת את "מרכז בוכרה" שפועל בתוך מכון בן-צבי.
במסגרת זו היא פועלת לאיסוף מקורות בנושא וניתוחם. בעתיד יפתח אתר אינטרנטי שיכלול את המידע הרב שנאסף תודות למחקרה.
הרצאתה של גב' שומונוב עסקה בתקופת 'תור הזהב' של יהדות בוכרה בין השנים 1850, בה התפשט השלטון הרוסי והשתלט על אזור
בוכרה, ועד לסיום מלחמת העולם השני 1917. בתקופה זו הפכה בוכרה למעין "תחום מושב" מקביל ל"תחום המושב" המוכר במזרח
אירופה. מהלך זה הביא לתרומות משמעותיות בחיי יהודי בוכרה שכללו הגירה של יהודים אשכנזיים אליה והגירה של יהודים בוכריים מאזור
בוכרה לאזורים תחת שלטון רוסי מלא. כמו כן, רבים מיהודי בוכרה עלו לארץ ישראל בתקופה הזו, במסגרת זו אף הקימו את שכונת הבוכרים
המפורסמת בירושלים. ההרצאה תסקור את הרקע ל'תור הזהב', התהליכים המרכזיים שאירעו בו וחשיבותו של המרחב המרכזי אסייתי להוראת
חקר קהילות ישראל במזרח.

הרב ישראל קירשטיין

ראש ישיבת ההסדר בקריית שמונה במשך 37 שנים.
חבר במערכת האנציקלופדיה התלמידות ומחבר ערכים רבים בה. כמו-כן פרסם כמחצית מכרך כ"ח של הספר "תורה שלמה" וכמחצית מהספר "שמע ישראל" בהוצאת "תורה שלמה".
הרצאתו עסקה בנושאים הבאים:

1. בפסיקה בארצות המזרח עד תקופת ר' יוסף קארו.
2. ברדיפת ובגזירות שאירעו במחצית השנייה של המאה הארבע עשרה ובמשך המאה החמש עשרה שהביאו את הצורך לפסיקה אחידה שבאה לידי ביטוי במפעלו של רבי יוסף קארו.
3. התגובות וההשגות לשולחן ערוך בארצות המזרח.
4. מפעל הפסיקה הגדול של הרב עובדיה יוסף.

ד"ר אבי פיקאר

מרצה במחלקה ללימודי ארץ וארכיאולוגיה באוניברסיטת בר-אילן.
פרסם מחקרים בנושא עלייתם וקליטתם של יהודי צפון אפריקה. בין השאר את הספר "עולים במשורה", שזכה בפרס שז"ר למחקר הטוב ביותר בתולדות ישראל לשנת 2015. תושב ירוחם.
החלוציות וההתיישבות מקושרת בדרך כלל להתיישבות הגדולה שלפני קום המדינה ולמעשה ההתיישבות של צעירים בוגרי תנועת הנוער. אולם למרות דימוי זה, תנופת ההתיישבות הגדולה ביותר בארץ התקיימה לאחר קום המדינה ונושאה העיקרים היו עולים מארצות האסלאם. הרצאתו של פיקאר הציגה את ממדי ההתיישבות בעשור הראשון, את מוצא המתיישבים ואת פיזורם בארץ ואת הסיבות לכך ששיעורם של יוצאי ארצות האסלאם בהתיישבות היה רב כל-כך.

טקס חלוקת תארים תשע"ז
ברכה של הסטודנטית, שרה אדנני, בוגרת המסלול לגיל הרך, שהוקראה במעמד חלוקת התעודות

מבאבדי, אורות יקרים ובוארות יקרות

שלום לכולם, שמי שרה אדנני, בוגרת תואר ראשון במסלול הוראה לגיל הרך, וסטודנטית לתואר שני בחינוך מערכות משלכות גם במכללת שאנן. אני חשה התרגשות רבה לעמוד כאן, יחד איתכן, בטקס זה. הלכנו דרך ארוכה ומפותלת כדי להגיע ליום קבלת התואר - והנה הגענו!

בוגרת יקרות,

כולנו עברנו כאן דרך ארוכה ורצופת חוויות, כל אחת בנתיב הייחודי רק לה. התנסינו, יצרנו, התווכחנו, חשבנו והשתנינו. עברנו תהליך הכשרה אקדמי ובמקביל עברנו גם תהליך אישי-רגשי-תפיסתי. והנה היום כולנו מתכנסים למקום אחד - לקו הגמר שמהווה למעשה את נקודת ההתחלה של נתיב חדש.

בוגרות יקרות, כל אחת יכולה לטפוח לעצמה על השכם, על הדרך שעברה. עברנו יחדיו רגעים שמחים כמו חתונה והולדת ילדים, היינו אחת בשביל השנייה גם ברגעים עצובים. היינו שם כדי לתמוך, היינו שם כדי לסייע. אני מאחלת לכולנו הצלחה בהמשך דרכנו החינוכית והאישית. מקווה שלא נשכח את אותם עקרונות ואותם

יעדים שהצבנו לעצמנו בתחילת הדרך, ונעמוד איתנים מול כל הקשיים. אנחנו כאן כדי לשפר את שדורש שיפור, ולתקן את שנדרש לתקן. זהו תפקידנו. זוהי מחויבותנו כלפי תלמידנו, כלפי המדינה שקיבלנו על עצמנו לחנך את בניה ובנותיה. ולא בכדי הגענו עד הלום. הייתה לנו הזכות ללמוד ממרצים מעולים מהטובים בתחומם.

אני רוצה להודות בשמי ובשם עמיתי מקבלי התואר לכל אלו אשר ליוו אותנו בדרך המיוחדת הזו. לפרופ' יחיאל פריש נשיא המכללה, לסגל המרצים שליוו אותנו במסירות, בחמימות ובמקצועיות שמלווה אותנו עד היום. והרשו לי להודות באופן אישי ומיוחד לבעלי היקר שתמך והאמין לאורך כל הדרך למשפחות היקרות של כולנו על התמיכה והליווי מרגע כניסתנו למכללה, בעזרתכם הרבה והמסורה הגענו למעמד מרגש זה. תודה רבה. ומה נוכל אנו לאחל למכללת שאנן כבוגריה? אנו מאחלים למכללה שתמשיך להיות מוסד מוביל בתחום החינוך וההוראה ותהווה מוקד משיכה ושימור לפרחי הוראה.

תודה רבה לכולם ובהצלחה בהמשך!

“עוד חוזר הפיוט” - אירוע השיא של תכנית פיוטים בגני הילדים זוהר גדסי, מד”פית גיל הרך אקדמיה כיתה

לצוות המפעיל את שמעון כהן, הפייטן שליווה את התוכנית ביעוץ מקצועי. שמעון הכשיר את הסטודנטיות ללימוד הפיוט בגני הילדים ובמקביל גם העביר סדנת אומן בכל הגנים ופייט יחדיו עם הילדים. גם הורים היו שותפים בערבי פיוט שהתקיימו בשעות אחר הצהריים בגנים בהובלתן של הסטודנטיות, הגננות ושמעון הפייטן.

התכנית הסתיימה באירוע שיא גדול ומרשים בתיאטרון מוצקין. באולם נכחו כל השותפים לתוכנית ממחוזות חיפה וצפון: מפקחות, ילדי הגנים מערים שונות והוריהם וכן צוותי הגנים, גננות וסייעות. סטודנטיות וסגל ההוראה מהמכללה.

לאחר דברי הברכות הקרנו סרטון קצר אשר המחיש את העשייה בגנים ובו איסוף של תמונות נבחרות שצולמו בגנים לאורך השנה. הסרטון נערך בעזרתם האדיבה של הסטודנטית טלי אתחד ובעלה.

הפיוטים שנבחרו השנה הינם בסימן “אעלה את ירושלים על ראש שמחתי”. הסטודנטיות הפעילו את התכנית לאורך השנה בגנים בדרכים שונות באמצעות הפיוט - תזמור ככלי נגינה שנרכשו על-ידי המכללה עבור כל אחד מהגנים שבתכנית, פעילויות בקבוצה, פעילויות יצירה עם חומרי עבודה מגוונים, משחקים שונים, ריקוד ותנועה. דרך הוראה חווייתית שתרמה להטמעת ערכים שעולים מן הפיוט.

האותנטיות של הפיוט הייתה חשובה ולכן צרפנו

הפיוט הוא נשמת אפה של התרבות היהודית לדורותיה ואנו מאמינים, שלימוד הפיוטים מביא לקירוב לבבות ומחזק את הקשר של הילדים למסורת ישראל ולמורשתה.

ביום שני י”ט אייר (15.5.2017) חגגנו ברוב עם את אירוע השיא של תכנית הפיוטים שפעלה בגני הילדים בהן מתנסות הסטודנטיות לאורך השנה.

“עוד חוזר הפיוט” היא תכנית ייחודית שמטרתה להפגיש גננות, ילדים והורים עם המורשת הרב-קולית של שירת הפיוטים ממסורות ישראל השונות, מתוך מגמה לשלב אותה בשגרת החיים של הגן.

התכנית יצאה לדרך ביוזמה ובמימונה המלא של המכללה.

הפיוטים בתכנית נבחרו בקפידה מתוך התנסות מעשית עם ילדי הגן והם הותאמו למהלך היום-יום, למעגל השנה, שמחות שונות ולתכניות הלימודים בגני הילדים.

בהמשך, הזמנו לבמה את הגננות והסטודנטיות והענקנו להן תעודות הוקרה על השתתפותן בתכנית של הפיוט.

את החלק השני של הערב הובילה התזמורת האנדלוסית של אשדוד, בתכנית מיוחדת לילדי הגנים "שבחי ירושלים". חלק מהקונצרט הורכב מפיוטים שהילדים למדו והצטרפו לשירה.

אין ספק שזה היה אחד הרגעים של התרוממות רוח והתרגשות עצומה לשמוע קהל של כ-300 ילדים מפיטים ושרים יחד עם התזמורת.

בהזדמנות זאת אני רוצה להודות לאנשים יקרים במכללה שהיו שותפים להצלחת התוכנית:

תודה גדולה, לפרופ' יחיאל פריש, על התמיכה, על האמון שנתת בתכנית ועל החופש המוחלט שהענקת לנו בתכנון ובביצוע.

תודה לד"ר ניצה דורי וד"ר אורנה שניידר על הליווי המקצועי, התמיכה, ההקשבה והנכונות לעזור בכל בקשה.

תודה למרצה צפרירה ווקר ולמד"פית עליזה בן שושן, שהכשירו את הסטודנטיות ללימוד הפיוט בהתאמה לגן ולתכנית הלימודים.

תודה לקבוצת הסטודנטיות היקרות של "אקדמיה-גן" ממסלול הגיל הרך, שעמלו רבות להצלחת התכנית והוסיפו את הפיוטים למאגר השירים הטבעי של הילדים.

משתפת במעט מדברי השבח וההלל שקיבלתי מגננות ומסטודנטיות:

הגננת שרה בן שיטריט: "אין מילים על ערב מרגש ומיוחד, מושקע ומקסים! ההשקעה הייתה מעל ומעבר כל ציפייה! ההורים והסבים יצאו מתמוגגים מנחת והילדים מאושרים. הצלחתם לפרוט על נימי נשמתם ודרך הפיוט להוביל מהלך של חינוך והקניית ערכים אהבת המולדת וחיבור אל עיר הקודש. זיכיתם אותנו לעבוד עם ה"דובדבן" של מכללת שאנן - בנות אקדמיית-גן ובמיוחד ירדן האהובה שלנו, מה שתרגם לקשר החינוכי של הילדים והצוות. הסבתם לנו נחת עילאי הערב".

הסטודנטית מירי חיון: "בתחילת השנה הדרך הייתה נראית מלחיצה וקשה אך היום נוכחנו לדעת שהיא הייתה חלקה וקלה ועברה מהר, והכל בזכות הבנות המקסימות שנתרמו זו לזו והציעו מסחרתם ללא כל היסוס וכמובן הקברניט בראש הספינה זוהר שלנו יקרה שניווטה ותמכה ועזרה בכל".

הגננת ימית אבני: "לכל העוסקים במלאכת הקודש יישר כוח על אירוע כל כך מיוחד. הכול תוכנן כל כך בקפידה החל מכיבוד, עמידה בזמנים וכלה לעיקרו של האירוע והוא קונצרט התזמורת האנדלוסית שהותאם לילדי הגן. היה משמעותי ומרגש במיוחד לשמוע את קולם של תינוקות של בית רבן, שרים משירי בית אבא. תיקצר היריעה מלהכיל את כל התשבחות על אירוע שהיה לעילא ולעילא".

"עוד חוזר הפיוט" ד"ר אורנה שניידר

סטודנטיות ממסלול הגיל הרך הפעילו במהלך השנה תכנית חינוכית בשם "עוד חוזר הפיוט" בגני הילדים של מחוז חיפה ומחוז צפון. התכנית פעלה בגנים המשתייכים ל"אקדמיה-כיתה" בהובלת המדפ"ת זוהר גדסי. זו השנה השנייה לקיום התכנית שהוקדשה הפעם לפיוטים בנושא ירושלים בהתאם לנושא השנתי של מערכת החינוך.

בתחילת שנת הלימודים עברו הסטודנטיות הכשרה במכללה שהועברה על-ידי זוהר, עליזה, צפירה וכן הפייטן שמעון כהן. בתוכנית קיבלו הסטודנטיות כלים דידקטיים להוראת התכנית. ההכשרה שמה דגש על קירוב הילד לעולם הפיוט ועל יצירת חוויה משמעותית שתטמיע בילדי הגן הרכים את האהבה לעולם הפיוט.

עם תחילת הפעלת התכנית, רכשה המכללה לכל אחד מהגנים מגוון כלי הקשה שליוו את שירת הפיוטים. כמו-כן, הצטרף לתכנית הפייטן שמעון כהן שעבר בין הגנים והנעים לילדים בשירת פיוטים ובסיפורים אודות הפייטנים. בהמשך השנה קיימו הסטודנטיות בסיוע הגנות ערבי פיוטים לילדי הגן ולהוריהם. באחד הגנים אף הגדילו לעשות וגייסו את ערב הפיוטים כדי לקיים "שבע ברכות" לסטודנטית שהתחתנה.

לסיום שנת הפעילות הוזמנו כל ילדי הגנים והוריהם לקונצרט של התזמורת האנדלוסית "שבחי ירושלים". הקונצרט התקיים בתיאטרון קריית מוצקין שהתמלא באווירת חג עם הגעתם של הילדים והוריהם. מפקחות גני הילדים של מחוז צפון ומחוז חיפה כיבדו בנוכחותן את האירוע. מר חיים גבאי, מחמ"ד מחוז צפון, פתח את האירוע בברכה לכל השותפים למיזם החינוכי ולאחריו נשא ברכות פרופ' יחיאל פריש. המוזמנים צפו בסרטון שכלל תמונות וקטעי סרטים מהפעילויות בגנים אשר שיקפו את העבודה המבורכת שעשו הסטודנטיות בהטמעת הפיוטים בקרב ילדי הגנים. הגנות והסטודנטיות זכו לקבל תעודות הוקרה על הובלת התכנית. התזמורת האנדלוסית של אשדוד ניגנה קונצרט שעובד במיוחד לילדי גן. שחקן ליווה את הקונצרט כשבכל פעם התחפש לדמות אחרת כדי להסביר לילדים על הפייטן ועל הרקע לכתיבת הפיוט. הילדים התרגשו לשמע הפיוטים שלמדו והצטרפו בהתלהבות לשירת פייטן. לסיומו של הקונצרט הוזמנו לעלות לבמה קבוצת ילדים

בכנס זה הרצו שני מרצים ממכללת שאנן:

ד"ר יצחק ציטרין, ראש החוג להיסטוריה

בהרצאתו "הכשרת מורים להוראת היסטוריה כלמידה משמעותית, ובממשק לתכנית הלימודים בחטיבה העליונה", תיאר בהרצאתו כיצד הכשרת הסטודנטים להוראת ההיסטוריה בהלימה לתכנית הלימודים המחייבת של משרד החינוך, הינה אפקטיבית וייעודית לתכני ההוראה ולהשגת מצוינות. יתרה מזו, תכני ההוראה האקדמיים וההתנסות המעשית של הסטודנטים משמשים מסד איתן ל"חינוך היסטורי" מיטבי, ולמניעת שחיקת "המורה הצעיר" העומד אל נוכח משימות חינוכיות ויעדים לימודיים מורכבים.

בנוסף הציג ד"ר ציטרין בהרצאתו שני קורסים המהווים ממשק בין הלימוד המסורתי, לבין החוויה הלימודית בגישה של "הוראה משמעותית": הסיוור ההיסטורי הלימודי והמוזיאונים, כמשאב למידה.

ד"ר ניצה דורי, ראש החוג לגיל הרך

בהרצאתה "תהליך חוללות עצמית בקרב קבוצת סטודנטיות במשך 4 שנים מהמכללה אל השדה", תיארה תהליך ליווי אישי של קבוצת סטודנטיות, משנתן הראשונה במכללה ועד ליציאתן לשטח כגננות. ההרצאה התמקדה בתהליך החוללות העצמית שעברה כל אחת מהן, תהליך הכולל מוטיבציה, יכולות אישיות ואמונה בכוחות עצמן להציב מטרות ולהגשימן.

“מאוחר מדי!”, אומר גבריאלי, “פה כבר אי אפשר לשנות כמויות...”. וכמו מלאך, מפנה אלי מבט ובעיניו אני רואה קצה אחרון של חמלה.

“אולי תוכל בכל זאת להגיר מעט ממכל הדמעות כבקשה אחרונה? תראה, הוא מלא מדי!”, אני שומעת את קולי כלה בשארית תקווה. “הנה... אוו! הוא עולה על גדותיו. נשפך!”

“ולמאגר של מי את מציעה שהן תזלוגנה? האם הוגן שתמה אחרת תספוג את כאבך? הרגע, ממש עכשיו תמה ספירתך, זמני קצר גברתי ואני חייב לעבור על עוד ארגז או שניים, לרשום ממה יש יותר... ממה פחות... אז...”

והוא ממשיך ופתאום אומר: “פה אין יותר החלפות. את יודעת. אצלנו מונים סיכומי חיים. פשוט מסכמים. כל אחד חותם אך ורק על התחשיב של עצמו, כפי שהסבירו לך בקצה שביל האור! את בדיעבד גברתי. כל ששלך עכשיו בדיעבד...”, מבהיר ומסיט את הפרגוד, פונה לשולחן העבודה עמוס הניירות.

“הנה רישומיך. אכן צדקת. כמות הדמעות אצלך אדירה, היא בראש הרשימה: מילאת תשעים וארבעה אלף גלונים. גם רישום המתנות שקבלת ואלה שנתת גדול במיוחד: אלף תשע מאות

חמישים ושתיים... למרות שבדרך כלל אני לא משווה, גברתי, חייב לציין שהסכום הזה יוצא דופן בהשוואה לתמים אחרים. “צחוק וקנאה נרשמים אצלנו בביטים, ושניהם הגיעו במקרה שלך, לא יאמן כמעט לאותו מניין?”

הסיכומים שלה אכן מוזרים בעיני...”, לוחש לעצמו גבריאלי ואומר “ספרתי מאה שלושים ושתיים שמלות. בזאת שנרקמו בה פרחי התכלת, אני רואה שדבקה, אהבה. נעליים פחות, ונעלי ריקוד ממש ספורות. אולי לכן רק אלפיים ושלושה צעדי מחול...? אני חושב שזה ממש לא תואם את אהבת הריקוד שנטמנה בך... וגם שעות המוזיקה... מעטות, קשה להאמין” אומר גבריאלי ומהרהר.

“בקבלה הימרו שדווקא במוזיקה היא תשבור את הקופה...” והוא ממשיך וקורא מהרשימות המכמתות עוד ועוד. “אורחים, מרעים, לגימות יין, פרוסות לחם שובע, אחר כך קורא גם את מניין החסדים, העוולות.”

“אלוקים, לו רק ידעתי! אני דוברת אל עצמי מתוך לבי המת. הכל מחושב עד תום. הכל היה כל כך חשוב.”

“תואילי נא לחתום על סך כל חייר” ומוסיף, “תודה. פה. גם פה. בבקשה עוד פה.” והוא מרשרש ומרשרש בהפכו את הדפים. ומי שכבר לא אני, חותמת וחותמת. באפס בהלה.

מורה - מורא?
לירון ע', סטודנטית במסלול צאנז (באדיבות רחלי שולשטיין)

מורה חדשה נכנסה לכיתה
על כתפה תלוי תיקה,
בראשה מהדהד
וליבה כה רועד
דברי המורה המנחה.

הי סמכותית, חזקה רצינית
על מנת לשלוט בכיתה,
ביטחון עצמי זוהי כלל ראשוני
כי מורה מנהלת כיתה.

והנה היא כאן בפתח הדלת
דרוכה מחכה לדממה
ואיש לא שם לב ללב הפועם
לפנים מלאות מבוכה.

45 דקות עברו כה לאט
זו הייתה מלחמה רצינית,
מאבק כה עיקש
מערכה ארוכה
'את מורה פשוט פשלנית'.

בליבה מחשבה בכיתה הבאה
'אהיה רעה באמת',
פה לא יפתח
תלמיד לא ישכח
כי יש פה מורה כעת

ועוברים הימים
וחולפים שיעורים
ואינה יכולה עוד לסבול,

למסלול מחשבים
נרשמה היא מהר
הבריאות הנפשית היא הכול.

מורה חדשה נכנסה לכיתה
על כתפה תלוי תיקה,
בליבה אהבה
בראשה מחשבה
אני מורה טובה.

מראה הילדים רצים וקופצים
מרגש אותה מחדש,
ללמד ילדים
לעצב תלמידים
לב מי לא ירגש.

והנה היא כאן בפתח הדלת
מבטיחה לכל הילדים,
יהיה מעניין מלמד ומחכים
יש לי גם כמה פרסים.

אין שם מלחמה
אין שם מהומה
רק מורה מלמדת חשבון,
והילדים מרפים

בליבם מרגישים
זו מורה אחת ממיליון.

עוברים הימים
חולפים שיעורים
והיא ממשיכה ללמד,

היא עיצבה תלמידים
ומסרה שיעורים
ושיר בליבה מהדהד.

יום הולדת 80
ובאים תלמידים
וגם הבנים שחינכה,
דור אחר דור
בליבה הטהור
שהבין מהות הדרכה.

היא לא ניסתה לשלוט
היא לא ניסתה ללמוד
דרכים ושיטות הוראה,
אהבתה וליבה
הובילו אותה
להיות מחנכת דגולה.

אלו ואלו דברי אלוהים חיים מרים שיפרוביץ'

ומעשה שהיה כך היה:

הבוקר התחיל באופטימיות מפתיעה, נסיעה שאורכה כשעה וחצי התקצרה לה לשעה. גם דף המקורות שהבאתי באמתחתי היה נראה לי משמעותי, מעניין ועמוק. כבר לפני השיעור התחילו אותות שהשיעור היום לא יזרום כהרגלו.

יום הולדת לאחת הבנות עם צרכים מיוחדים. הקבוצה מבקשת להכין לה משהו מיוחד, אני זורמת, שמחה על האכפתיות. מתחילה ללמד על מחלוקת הלל ושמאי, כדי להגיע למחלוקת על הדלקת נרות חנוכה מנסה להסביר את ההבדל המהותי, בין בית הלל לבית שמאי. מתחת לפני השטח, תכונה. הבנות לא איתי. מתחילה לקרוא מקור על הלל שראה בכל דבר מצווה גם בהליכה לשירותים.

מריבה מתפרצת בקבוצה על פתיחת החלון, קר, חם. צעקות. מיישבים את ההדורים. ושוב... מתחילה לקרוא מקור על הלל שראה בכל דבר מצווה גם בהליכה לשירותים.

קריאת המקור נקטעת באחת. הבנות פורצות בשירה "היום יום הולדת", סוף המסיבה לא נראה באופק... אני מבינה שלא יהיה שיעור. רגשות התסכול גואים בי.

לפתע עולה מולי מחזה מפעים... אני רואה את הלל ושמאי. הלל בזקנו הרך מחייך לעברי ואומר "מרים, ברוכה הבאה לשיעור!".

"איזה שיעור?" אני שואלת בתמיהה.
"השיעור שלך" עונה הלל בחיוך.

"את לא רואה שאת בשיעור?", השיעור של החיים. ארגנתי אותו במיוחד בשבילך את הרי אוהבת שדברים מתחברים לחיים." שמאי מתפרץ. "אני לא מסכים. אין פה שום שיעור! חמש דקות מספיקות ליום הולדת, תודיעי להן עכשיו שחוזרים לשיעור." אני מסתכלת ימינה ושמאלה ואומרת לעצמי, "הלכה כבית הלל". הריקודים ממשיכים והשמחה גואה ואני עדיין מתקשה להשלים עם אובדן השיעור היקר שהכנתי.

סוף היום.

סבב נקודה טובה, כל אחת אומרת נקודה טובה שלקחה מהיום. "מסיבת היום הולדת...הרגשתי אחדות, התעלות. ששמחנו מישהי שכל כך הייתה צריכה אותנו", "מסיבת היום הולדת, הגשתי שמחה בנתינה. שחרור." "היום הולדת..." "היום הולדת." כל היום יום הולדת אני מסכמת לעצמי, בחצי חיוך. יוצאת מהכיתה.

הלל קורץ לי בעיניים טובות, שמאי גוער בי שהשיעור הבא חייב להיות שיעור אמיתי!
ואני מהנהנת לעצמי: "אלו ואלו דברי אלוהים חיים".

עלי ספר

השריקה

**ברכות לד"ר ענת עין גדי ולד"ר נורית רונן
להוצאת הספר המשותף - "השריקה",
מיזם חשוב ליום השואה.**

הספר "השריקה", מספר את סיפורים של שני אחים, שסימן הזהוי שלהם היה שריקה. רוב דפי הספר מתארים את ילדותם לפני השואה ואין בהם שום דבר המעורר חשש ופחד בלב הילדים המאזינים לסיפור. לאחר מכן מתוארת השואה במלה אחת: מלחמה. מלחמות, יודעים ילדי ישראל, לצערנו, גם בארץ. בעת המלחמה נאלצו שני האחים, שרה ומוריץ להיפרד. כל אחד נשלח לדודה אחרת, למורת רוחה של שרה. ההורים הסבירו לה שלאחר המלחמה הם יוכלו להתאחד שוב. ואכן לאחר המלחמה מחפשת שרה את אחיה ומוצאת אותו בזכות השריקה הסודית שלהם. שניהם עולים לארץ ישראל. זהו אחד הספרים המעבירים את מאורעות השואה בדרך הקלה והמרוככת ביותר לילדים, והוא מבוסס על סיפור אמיתי של אמה של ד"ר נורית רונן.

"חיות מחמד במשפחה - הגלוי, הסמוי ומה שבניהם - הקשרים הטיפוליים" ד"ר רחל גילשטרום

ברכות לד"ר רחל גילשטרום לרגל הוצאת ספרה "חיות מחמד במשפחה - הגלוי, הסמוי ומה שבניהם - הקשרים הטיפוליים".

במשפחות רבות נחשבות חיות המחמד לחברות משפחה. למרות חשיבותן הרבה, מקומן במערכת המשפחתית כמעט שלא נחקר. מה משמעות המושג חברות משפחה? מהם מאפייני החברות? האם היא מציעה ומבטיחה חיי רווחה וביטחון, כפי שניתן היה לשער מתוך הבחירה להכניס לביתנו, לאינטימיות המשפחתית?

במשפחה כמערכת ישנה השפעה תמידית והדדית בין חבריה. כיצד משפיעה חברותן וחברתן של חיות המחמד במשפחה על מורכבות המערכת? כיצד מושפעות חיות המחמד ממורכבות זו? האם וכיצד הן מעורבות במצבי משבר, פגיעה וחולי משפחתיים? שאלות אלו ונוספות נדונות בקובץ מאמרים זה.

חיות מחמד במשפחה - הגלוי, הסמוי ומה שבניהם - הקשרים טיפוליים, הוא ספרה השני של ד"ר רחל גילשטרום. הספר בוחן סוגיות שונות העוסקות בקשר שבין חיות המחמד לבעליהן, תוך מגמה

להרחיב, לבחון ולהבין סוגיות אלה לאור הדינאמיקה בין החיות לכלל חברי המשפחה. מגוון המאמרים עוסקים בסוגיות הקשורות למקומן של חיות המחמד במשפחה - לתרומתן המשמעותית לתפקודה, למקומן של החיות בעת הליכי גירושין, למקומן של כלבי שירות בחיי בעליהם עם המוגבלויות ובני משפחותיהם, להשפעת אובדן חיות מחמד על בעליהן ולהשפעת אובדן כלבי שירות על בעליהם עם המוגבלות. סוגיות נוספות בהן עוסקים המאמרים נוגעות לגילויי אלימות ופגיעה מינית בחיות המחמד, לאגירת חיות, להחלטות לוותר עליהן ולמוסרן לבתי מחסה וכן למקומן בטיפול המשפחתי.

אגרי סגל יקרים!

שנה נוספת הסתיימה. שנה בה כל אחד מאיתנו חווה חוויות של הצלחה ולצידן גם חוויות של כישלון. אי אפשר, כידוע להימנע מהן. רבים מאיתנו עוברים תוך כדי שנת עבודה במכללה גם משברים אישיים בחיים. ממצב של התעלות, התקדמות, שאיפה ורצון ללמד כראוי, מופיע לפתע משבר. אישי או מקצועי. ואז אופפות אותנו עצלות, ריפיון, קושי. דרכו של אדם להעצים כל נפילה ומשבר קטן, להיכנס לייאוש ולא לראות את חצי הכוס המלאה.

חופשת הקיץ היא זמן מצוין לעשות חשבון נפש, לזהות את ההצלחות ואת רגעי המשבר, לקבל עידוד מחברים ומבני משפחה, לדעת להתגבר על אכזבות, לשאוב כוחות, להאמין בעצמנו מחדש ולצמוח מתוך המשבר. כאשר משה רבנו שבר את לוחות הברית הראשונים, הוא לקח את השברים והכניס אותם בארון העדות יחד עם לוחות הברית השניים. כדי לזכרו תמיד שממשבר מגיעה צמיחה גדולה. ללמד שהמשבר הוא חלק חשוב בבנינו של האדם וגם ממנו אפשר לעלות במסילה המובילה אותנו להצלחות חדשות. כדי לבנות ולהצמח מהשבר, תידרש עבודה של ממש - לוחות שנבנים מלמטה, ולא מונחתים משמיים. הצמיחה שאחרי השבר כרוכה בהרבה עבודה סיזיפית ומייגעת לעיתים, ובהרבה רגישות שחייבים לגייס דווקא ברגעי המשבר - כדי לא לאבד לגמרי את היכולת להגיע מחדש לרגעי פריחה ושיא. קטן עליכם...

שאלכם וגשילכם,
אלי וניצח

